

Elektroninis ekonomikos terminų žodynas *e-terminai.lt*

AUŠRA RIMKUTĖ-GANUSAUSKIENĖ

Lietuvių kalbos institutas

XX a. pab. Lietuvoje atsiradus elektroniniams terminų žodynams, kaip ir apskritai elektroniniams (skaitmeniniams)¹ žodynams, iš esmės pasikeitė naudojimosi terminų žodynais galimybės – palyginti su tradiciniais spausdintais (popieriniais) žodynais, kurie ne tik brangiai kainuoja, bet ir paprastai leidžiami riboto tiražo, elektroniniai žodynai tapo lengviau prieinami daugumai vartotojų. Tradicinį terminų žodyną parengti trunka ne vienus metus, todėl paprastai dalis jo informacijos pasensta, t. y. nebeatspindi realios vartosenos ir poreikių. Sparčiai kintančiame informacinių technologijų pasaulyje elektroninio žodyno vartotojas turi galimybę greičiau ir paprasčiau rasti dominančią informaciją, paieškos galimybės leidžia tokiu šaltiniu kur kas patogiau naudotis, žodyną lengviau atnaujinti, papildyti ar keisti. Didelėje terminų sankaupoje informacijos galima ieškoti įvairiais pjūviais: pagal terminą, jo sinonimą, apibrėžtį, kitų kalbų atitikmenis, santrumpas, šaltinius ir kt., ir vos per kelias sekundes gauti atsakymą į pateiktą užklausą.

Elektroniniams terminų žodynams tinka Valstybinės lietuvių kalbos komisijos patvirtinti *Terminų žodynų rengimo bendrieji reikalavimai*². Juose rekomenduojama terminus tvarkyti ne tekstinėse rinkmenose, o kompiuterinėse duomenų bazėse ar elektroninėse lentelėse, nes tai palengvina duomenų paiešką, leidžia juos rikiuoti ar grupuoti įvairiais atžvilgiais. Reikalavimuose atkreipiamas dėmesys į tai, kad elektroniniame tekste

¹ Rimvydas Laužikas prieš dešimtmetį kėlė klausimą dėl terminų *skaitmeninis* ir *elektroninis* vartosenos (terminologai būdvardžių terminais nelaiko – aut. past.). Straipsnyje „Skaitmeninis ar elektroninis“ bandė įvardyti skirtumus: „Žodis *elektroninis* yra kur kas platesnės reikšmės. Elektroniniais galime vadinti visas veiklas, duomenis ir informaciją, dokumentus, kuriems atlikti, peržiūrėti, sukurti ar visavertiškai nuskaityti yra būtina elektra ir elektros prietaisai (pavyzdžiui, magnetofonas, kompiuteris, vaizdo grotuvas ir kt.)“ (Laužikas 2008: 277). *Skaitmeninis* dokumentas, jo manymu, yra tik viena iš elektroninių dokumentų atmainų, todėl šių terminų sinoniminis vartojimas yra neteiktinas.

² Žr. www.vlkk.lt/aktualiausias-temos/terminija/terminu-zodynu-rengimo-bendrieji-reikalavimai.

turi būti vartojami taisyklingi skyrybos ir rašybos ženklai (kabutės, brūkšnys, brūkšnelis ir kt.).

Taigi, šiandien kompiuterinė terminografija – sparčiai populiarėjantis terminologinių duomenų tvarkybos būdas, padedantis greičiau pastebėti ir ištaisyti akivaizdžias terminijos tvarkybos ydas, o šiuolaikinis terminografas – specialistas, metodiškai tvarkantis kurios nors dalykinės srities terminiją, skelbiamą spausdintuose bei elektroniniuose terminų žodynuose, terminų standartuose, terminologinių duomenų bazėse ar terminų bankuose.

Šios recenzijos tikslas – panagrinėti viešai prieinamo elektroninio ekonomikos terminų žodyno *e-terminai.lt* (prieiga per internetą: <http://e-terminai.lt/>)³ terminus ir jų apibrėžtis.

Kaip rašoma aptariamoje svetainėje, čia pateikiama „daugiau kaip 1500 ekonomikos, vadybos, rinkodaros, finansinių ir investicinių terminų Jūsų klausimams atsakyti (= finansų ir investicijų sričių terminų, kurie padės atsakyti į Jums kylančius klausimus)⁴“:

Yra daugybė ekonominių terminų su kuriais (= ekonomikos terminų, su kuriais) Jūs susiduriate kasdieniame gyvenime. Kai kuriais atvejais Jūs turite miglotą idėją apie termino prasmę, bet nežinote tiksliosios (= tikslios) reikšmės. Tokiu atveju gali būti sudėtinga suvokti konteksto prasmę ir kaip konkretus terminas yra panaudojamas (= kontekstą ir tai, kaip konkretus terminas yra vartojamas).

Ši terminų svetainė apima daugybę svarbiausių ekonominių (= ekonomikos) terminų, jų sąsają su panašiais terminais ir paaiškina prasmę aiškiai (= aiškia) ir lengvai suprantama kalba. Terminų sąrašas nėra baigtinis ir bus atnaujintas laiku nuo laiko (= retkarčiais (reguliariai (?) atnaujinamas).

Iš trumpo aprašymo aišku, kad tai – ekonomikos ir jai artimų sričių terminų duomenų bazė, kurios terminų atrankos kriterijai abstraktūs ir neaiškūs. Matyt, šaltinis skirtas visiems – ne tik profesionalams, t. y. ekonomistams, bet ir kitų sričių specialistams. Kada ši duomenų bazė sukurta, informacijos nepateikiama. Iš viešojoje erdvėje esančios informacijos galima spėti, kad apie 2011 m. Taigi, jau senokai. Todėl straipsnio skaitytoji

³ Šios svetainės ekonomikos terminų gramatinių ir leksinių formų sklaidos tendencijas lietuvių bendrinėje kalboje yra nagrinėjusi Zofija Babickienė. Ji teigė, kad svetainę pasirinko „dėl trijų priežasčių: pirma, ji dar nėra baigta, ir jos autoriai galėtų čia teikiamą informaciją dar pakoreguoti, kad naudotojams apskritai nepatektų netaisyklingų pavyzdžių. Antra, svetainės lankytojai daugiausia yra studentai, studijuojantys ekonomiką, bankininkystę ar kitus studijų dalykus, kuriems ypač svarbi taisyklinga specialybės ir specializacijos kalba, tad dėl svetainės naudos, prieinamumo ir patogumo nekyla jokių abejonų. Trečia, svetainės privalumas yra tas, kad joje galima operatyviai fiksuoti nuolat atsirandančius naujus ekonomikos terminus, kurie mums yra aktualūs kuriant ir plėtojant taisyklingą lietuvišką terminiją“ (Babickienė 2012: 52–53).

⁴ Skliaustuose po lygybės ženklo taisomos kalbos klaidos.

gali kilti klausimas, ar verta nagrinėti beveik prieš dešimtmetį pasirodžiusio šaltinio informaciją? Reikia, nes internetu ir įvairiomis informacinių technologijų paslaugomis naudojasi vis daugiau žmonių.

Be to, atkreiptinas dėmesys, kad šio elektroninio terminų žodyno, kaip didelės ir patogios ekonomikos terminų svetainės lietuvių kalba, kur pateikiama „daugybė ekonomikos, vadybos, rinkodaros, finansų ir investicijų sričių terminų“; nuoroda skelbiama Šiaulių valstybinės kolegijos svetainėje (<https://svako.lt/lt/elektroniniai-informaciniai-istekliai>). Ji taip pat pateikiama Lietuvos technikos bibliotekos tinklalapyje. Čia žodynas apibūdinamas kaip „pirmas Lietuvoje kuriamas išsamus ir tikslus ekonomikos terminų el. žodynas“ (<http://www.tb.lt/IB/Temos/ekonomika.htm>). Šią nuorodą galima rasti ir kitų aukštųjų mokyklų bei bibliotekų svetainėse. Taigi, visur *e-terminai.lt* apibūdinamas kaip vartotinas svarbiausių ekonomikos terminų šaltinis.

Iš kitų panašių iki šiol parengtų ekonomikos ir jai artimų sričių terminų duomenų bazių ši išsiskiria tuo, kad jos autoriai, kūrėjai ar sudarytojai nenurodyti: „e-terminai.lt projektas sukurtas Tomo P (= P.)⁵ ir Karolio P (= P.)⁶ pastangomis. Tomas įdiegė techninę tinklapių (– tinklalapio⁷) platformą, kuri suteikė galimybę pateikti ekonomikos terminus lengvai prieinamu būdu. Karolis sukūrė svetainės dizainą ir pateikė kokybišką tikslingą turinį, kuris nuolat papildomas siekiant įgyvendinti projekto misiją.“ Daugiau jokios informacijos – nei projekto pavadinimo, nei metų, nei iš kur terminai ir jų apibrėžtys, tačiau užmojai – dideli ir skambūs: misija – „išreikšti ekonomikos terminus lengvai suprantama kalba“; vizija – „tapti labiausiai vartojamu ekonomikos terminų šaltiniu Lietuvoje“.

Sunku spręsti, ar daug elektroninio žodyno vartotojų, tačiau vien trumpo aprašo kalba ir informacija apie autorius kelia abejonių dėl šaltinio patikimumo. Kalba turėtų būti taisyklinga. Be to, žinant, kad yra išleista ekonomikos ir jai artimų sričių terminų žodynų, buvo galima pasinaudoti jau esamu įdirbiu, pvz.: 1980 m. išleistu Antano Buračo *Anglų–lietuvių ekonomikos terminų žodynu*, 1991 m. – Petro Auštrevičiaus, Dainiaus Pupkevičiaus ir Dalios Treigienės sudarytu *Šiuolaikinių ekonomikos terminų enciklopediniu žodynu lietuvių–anglų–vokiečių–rusų kalbomis*, taip pat 1994,

⁵ Tomas Petrašiūnas.

⁶ Karolis Pulokas.

⁷ Nors žodis *tinklapis* taisyklingas, tačiau siūlytina vartoti kompiuterijos terminą *tinklapis* (EKŽ 2008: 201; TB) kaip sistemiškesnį, plg.: *tinklaraštis*, *tinkladraugis*, *tinklavietė*, *tinklakalbė*, *tinklažmogis* ir kt.

1997 m. (2-asis pataisytas ir papildymas leidimas) – Christopherio Passo, Bryano Loweso ir kt. *Ekonomikos terminų žodynu: vertimu iš anglų kalbos leidinio*, 1999 m. – knyga *Ekonomikos terminai ir sąvokos: mokomasis žodynas* (1999, prieiga per internetą: www.biblioteka.vpu.lt/elvpu/15260.pdf), 2005, 2008 m. (2-asis leidimas) – Rūtos Vainienės *Ekonomikos terminų žodynu*, 2005 m. – *Žemės ūkio ekonomikos terminų aiškinamuoju žodynu: lietuvių, anglų, vokiečių, prancūzų, rusų kalbomis* (prieiga per internetą: <https://zodynas.laei.lt/>), 2006 m. – verstiniu *Aiškinamuoju ekonomikos anglų–lietuvių kalbų žodynu* (sudarė Davidas W. Pearce'as, konsultavo Lietuvių kalbos instituto Terminologijos skyrius) ir kitais. Be ekonomikos, yra parengta bankininkystės, rinkos, apskaitos, investavimo, apmokestinimo, rinkodaros, vadybos, finansų ir kt. terminų žodynų ir žodynėlių. Reikėtų nepamiršti ir aukštosioms mokykloms skirtų ekonomikos vadovėlių, kuriuose aiškinamos įvairios ekonomikos sąvokos. Deja, leksikografinių šaltinių sąrašo neduodama.

Žvilgtelėkime atidžiau, kas pateikiama šiame elektroniniame terminų žodyne.

Pirmiausia rūpi išsiaiškinti, kas yra *ekonomika*. Į paieškos laukelį įrašius minėtą žodį, matyti daug sudėtinių terminų, turinčių šį dėmenį. Taigi, vartotojas mato visas „susietas sąvokas“ (nebūtinai tai visi susiję terminai – aut. past.). Terminas **ekonomika** aiškinamas taip:

Šalies apibūdinimas remiantis bendra ekonomine veikla ir jos sudedamosiomis dalimis.

Bendroji metinė ekonomikos prekių ir paslaugų vertė yra vadinama bendruoju vidiniu produktu (BVP). Ūkinių gėrybių gamyba, siekiant gauti kuo daugiau turto arba įsigyti tam tikro dydžio turtą su mažiausiais ištekliais⁸.

Akylesnis ir terminografijos žinių turintis skaitytojas turėtų sunerimti perskaitęs, kad ekonomika – tai „šalies apibūdinimas“. Rimtuose terminų žodynuose to nerasime. Ten bus paaiškinta, kad ekonomika – arba mokslas, arba tam tikra veikla. Antros pastraipos antrame sakinyje bandoma aiškinti, kad ekonomika – tai ūkinių gėrybių gamyba. Tačiau tai taip pat netiksliu. Be to, neaišku, kodėl šio termino straipsnyje atsiduria kitas terminas ir jo paaiškinimas: *Bendroji metinė ekonomikos prekių ir paslaugų vertė yra vadinama bendruoju vidiniu produktu (BVP)*. Autoriams turėtų būti žinoma, kad

⁸ Tokią pat termino *ekonomika* apibrėžtį randame mokomajame žodyne *Ekonomikos terminai ir sąvokos*, išėjusiame beveik prieš du dešimtmečius – 1999 m. (ETS 1999: 45). Šis žodynas, kaip rašo Jolanta Gaivenytė, – „pagalbinė mokymo priemonė studijuojantiems ekonomikos disciplinoms. Jame pateikiami pagrindiniai ekonomikos terminai ir išsamūs jų aiškinimai“ (Gaivenytė 2000: 108).

kaip terminas yra įsigalėjęs terminas *bendrasis vidaus produktas*. Beje, terminas *bendrasis vidinis produktas* pateikiamas ir atskiru straipsniu.

Peržiūrėjus vos vieno termino straipsnį, darosi neramu: pirma, dėl terminų taisyklingumo, antra, dėl jų apibrėžčių tikslumo. Taigi, persąsi išvada, kad svetainė *e-terminai.lt* – nenorminė. Jokių leksinių nuorodų, kurios nurodytų, ar terminas vartotinas ar ne, šiame termino straipsnyje, kaip ir kituose, nėra.

Pastabų galėtume pasakyti ir apie kitus žodyno straipsnius, kurie nėra terminologiškai išsamūs. Jie būdingi ne aiškinamiesiems, o labiau enciklopediniams terminų žodynams. Nors terminų straipsniuose dažniausiai pateikiama apibrėžtis (kartais net ne viena!) ir (ar) platesnis paaiškinimas, tačiau nėra kitų duomenų: terminai nesukirčiuoti, nėra atitikmenų, šaltinio, taip pat neduodama sinonimų, jeigu jų yra. Žodyno straipsniuose dažnai pateikiama rūšinių terminų, nors jie yra iškeliami ir atskirai. Atitinkamomis santrumpomis ir nuorodomis būtų galima juos sunorminti.

Kaip matyti iš 1 paveikslo, pateikiama visa turima informacija apie terminą ir „susiję terminai“. Nors svetainės kūrėjai rašo „susiję terminai“, tačiau tai tiesiog susieti terminai, kai kuriais atvejais gali būti net nesusiję. Su terminu *makroekonomika* susietas tik vienas terminas *ekonomika*, o su *mikroekonomika* – tik terminas *ištekliai* (žr. 2 pav.). Sąsajos nei su *ekonomika*, nei su *makroekonomika* nėra. Terminas *ekonomika* taip pat nesusietas su aptariamais *makro-* ir *mikroekonomikos* terminais bei kitais rūšiniais ir giminiais terminais. Kad terminų sąsajos neaiškios, rodo ir dar vienas pavyzdys. Štai termino *boikotas* straipsnio apačioje pateikiami „susiję terminai“ *streikas* ir *visuotinis streikas* (3 pav.), tačiau nėra, pvz., termino *mokėtojų boikotas*, nors jis pateikiamas šioje duomenų bazėje. Akivaizdu, kad sudarytojai neturėjo aiškių atrankos ir pateikimo kriterijų.

Deja, reikia pripažinti, kad geri elektroninio terminų žodyno sudarytojų norai lieka tik norais. Daug pastabų galima pasakyti ir apie pačius pateikiamus terminus. Pirmiausia minėtinos nevertotinos svetimybės, pvz.: *atpirkimo (repo)* (= *atpirkimo*) *sandoris* (žr. LBTB, plg. angl. *repo agreement*; *repurchase agreement*, dar žr. TB), *barteris* (= (*natūriniai*) *mainai*) (plg. angl. *barter*, AEŽ 2006: 61), *dileris* (= *prekybos agentas*) (plg. angl. *dealer*; Europos terminų žodyne *Eurovoc* teikiamas terminas (*įgaliotasis*) *prekybos agentas*) ir *prekybos agentas (dileris)* (= *prekybos agentas*), *holdingas* (= *kontroliuojančioji bendrovė*, plg. angl. *holding*, žr. *Eurovoc*, tačiau LBTB pateikiamas Valstybinės lietuvių kalbos komisijos neapbruotus terminas

1 pav. Termino *makroekonomika* straipsnis

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V Z

Mainai Mainų priemonė Makleris **Makroekonomika** Manipulavimas Marketingas Masto ekonomija
Matricinė organizacijos struktūra Mažėjančio ribinio naudingumo dėsnis Mažesnės rinkos kapitalizacijos įmonė
...Daugiau

Makroekonomika

Ekonomikos šaka, tirianti bendrąją ekonomikos veiklą. Atliekant makroekonominę analizę tiriama ekonomika kaip visuma ir ekonominis gyvenimas plačiąja prasme. Makroekonomika – tai mokslas apie strateginius, lemiamus nacionalinio produkto gamybos ir paskirstymo, nedarbo ir kainų veiksnius. Makroekonominiai reiškiniai lemia šalies laimėjimus arba nesėkmes. Valstybė daro poveikį ekonomikos vystymuisi per ekonominę politiką – išlaidas, mokesčius, pinigų cirkuliaciją.

susiję terminai: ekonomika

2 pav. Termino *mikroekonomika* straipsnis

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V Z

Mainai Mainų priemonė Makleris **Makroekonomika** Manipulavimas Marketingas Masto ekonomija
Matricinė organizacijos struktūra Mažėjančio ribinio naudingumo dėsnis Mažesnės rinkos kapitalizacijos įmonė
...Daugiau

Mikroekonomika

Ekonomikos šaka, nagrinėjanti firmų ir kitų ūkio subjektų elgseną rinkos ūkio sąlygomis, prekių ir paslaugų kainų bei kiekių nustatymą. Ji tiria, kaip negausūs ekonomikos išteklių paskirstomi atsižvelgiant į pasirenkamus tikslus ir siekia nustatyti, ar racionaliai panaudojami ištekliai.

susiję terminai: šiekiai

3 pav. Termino *boikotas* straipsnis

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V Z

Balansas Balansinė vertė Balsavimas pinigais Balsavimo teisė Bandomoji rinkodara Bankas Banknotas
Banko aktyvas Banko pasyvas Banko rezervai ...Daugiau

Boikotas

Visiškas arba dalinis ekonominių santykių su ekonominiu partneriu nutraukimas.

Paprastai skiriamos šios boikoto rūšys:

1. Pirkėjų boikotas – pirkėjų atsisakymas pirkti kurio nors gamintojo prekes ar paslaugas.
2. Pirminis boikotas – dirbančiųjų paskelbtas boikotas darbdaviui.
3. Produkcijos boikotas – dirbančiųjų atsisakymas dirbti su kurio nors gamintojo pagaminta produkcija.
4. Antrinis boikotas – neutralios šalies boikotas darbdaviui, siekiant priversti jį priimti profsąjungos reikalavimus.

susiję terminai: streikas visuotinis streikas

finansų kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė), *kliringas* (= tarpuskaita, žr. LBTB, plg. angl. *clearing procedure*)⁹, *listingas* (= (į)traukimas į biržos sąrašus, žr. LBTB, plg. angl. *listing*), *opcionas* (= pasirinkimo sandoris¹⁰, žr. LBTB, AEŽ 2006: 462, plg. angl. *option*), dar žr. *padengtas pardavimo opcionas*, *padengtas pirkimo opcionas* ir kt. Nevartotinas terminas *arenda* (plg. rus. *аренда*), jis keistinas terminu *nuoma*. Beje, *e-terminai.lt* terminas *nuoma* yra. Vietoj *alokacinis efektyvumas* geriau būtų vartoti *paskirstymo efektyvumas*. Terminas *užbiržinis sandoris* keistinas į *nebiržinis sandoris* (dar žr. *užbiržiniai sandoriai*). Nelietuviškas terminas *know-how*, kuris apibrėžiamas taip: *Progresyvosios mokslinės, techninės, komercinės ar kitos žinios, visiškai ar iš dalies neskelbtinos, nes jų turėjimas laiduoja tam tikrą pranašumą*, taip pat nevartotinas. Galbūt būtų galima jį keisti Europos terminų žodyne *Eurovoc* teikiamu terminu *praktinė patirtis*. Vitos Bitinaitės *Mokymajame anglų–lietuvių kalbų teisės terminų žodyne* randame daugiau angliško termino *know-how* atitikmenų lietuvių kalba: 1. *technologijos naujovės, pažangioji patirtis*; 2. *gamybinės komercinės paslaptys* (Bitinaitė 2008: 153).

Atskirai būtų galima aptarti terminą *marketingas* ir jo vartoseną, dėl kurios iki pat šiol nesutariama. Specialistai motyvuoja tuo, kad *marketingas* nėra tas pats, kas *rinkodara*. „Marketingo sąvoką Lietuvoje atitinka du terminai – „rinkodara“ ir „rinkotyra“. Šie terminai supainiojo netgi mokslo visuomenę. Taip pat „rinkodaros“ termino populiarinimas sutrikdė ir marketingo mokslų nestudijavusius žmones. Rinkotyra apskritai yra tik dalis marketingo“, – rašoma agentūros *Marketingo valdymas* straipsnyje „Marketingas ar rinkodara“ (MAR 2016). Valstybinės lietuvių kalbos komisijos Konsultacijų banke rašoma, kad *marketingas* – nevartotina svetimybė (<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/1717-marketingas-rinkodara>). Įdomu, kad elektroniniame ekonomikos terminų žodyne *e-terminai.lt* termino *marketingas* (angl. *marketing*) straipsnyje lietuviškas terminas *rinkodara* pateikiamas šalia skliaustuose, be to, rašoma: „Lietuviškai labiau vartotinas terminas – Rinkodara.“ Sudėtinių terminų su dėmeniu *marketingas* taip pat nėra. Visi jie su lietuvišku dėmeniu *rinkodara: bandomoji, diferen-*

⁹ *Aiškinamajame ekonomikos anglų–lietuvių kalbų žodyne* termino *kliringas* nėra. Tačiau jame randame sudėtinių terminų su šiuo svetimės kilmės dėmeniu, pvz., *kliringo / įskaitos bankas*, *kliringo / įskaitos rūmai* (AEŽ 2006: 102). Pirmenybę žodyno rengėjai teikia svetimės kilmės terminui, o lietuvišką pateikia po pasivirojo brūkšnio. Kas yra *kliringas* apibrėžiama termino *clearing house* straipsnyje (AEŽ 2006: 102).

¹⁰ *E-terminai.lt* yra straipsnis „Pasirinkimo sandoris“. Jame rašoma, kad „pasirinkomo (= pasirinkimo) andoris (= sandoris) dar kartais vadinamas opcionu (angl. *option*)“.

cijuotoji, iracionalioji, komercinė, koncentruotoji, nediferencijuotoji, palaikančioji, perteklinė, plėtrioji rinkodara. Taigi, sistemaiškai sudarant sudėtinus terminus šaltinyje pirmenybė skiriama lietuviškam terminui.

Daikto rūšis, išskiriami ypatybė sudėtinuose terminuose paprastai reiškia įvardžiuotinė forma, pvz.: *apdraustos* (= *apdraustosios*) *obligacijos*, *bendra* (= *bendroji*) *įmonė*, *fundamentali* (= *fundamentalioji*) *analizė*, *natūralus* (= *natūralusis*) *nedarbo lygis*, *nekilnojamas* (= *nekilnojamasis*) *turtas*, *terminuota* (= *terminuotoji*) *paskola* ir kt.

Daug kur pakaktų tik vienaskaitos: *nuolatiniai darbuotojai* (= *nuolatinis darbuotojas*)¹¹, plg. *sandomasis darbuotojas*, dar žr. *iždo vekseliai* (= *vekselis*), *gamtinės žaliavos* (= *gamtinė žaliava*), *neapdraustosios obligacijos* (= *neapdraustoji obligacija*), *konvertuojamosios obligacijos* (= *konvertuojamoji obligacija*) ir kt.

Taisyklingai adaptuota prancūziško žodžio *franchise* forma *franšizė*, o ne *frančizas*, plg. *frančizo* (= *franšizės*) *mokestis*. Yra rašybos nevienodumų: vienur *licencija*, kitur – *licenzija* (= *licencija*) (žr. termino *bendra įmonė* (?) straipsnį), *kontrobanda* (= *kontrabanda*), *Grešemo* (= *Grešamo*) *dėsnis* (plg. angl. *Gresham's Law*; Vainienė 2005: 100), taip pat įvairuoja brūkšnio ir brūkšnelio rašyba, pvz.: *Hekšerio-Olino dėsnis* (= *Hekšerio ir Oulino modelis*) (Vainienė 2005: 103), *mokslinis-technologinis* (= *mokslo ir technologijų parkas*, *pirkimo-pardavimo* (= *pirkimo ir pardavimo*) *operacijos* (žr. *dileris*). Tarp žodžių, reiškiančių dvišalius santykius, turėtų būti rašomas ne brūkšnelis, o brūkšnys, pvz.: *pirkimo-pardavimo* (= *pirkimo-pardavimo, pirkimo*) *aktas* (žr. *mainai*). Ši sutartis Europos terminų žodyne *Eurovoc* vadinama *prekybos sutartimi* (plg. angl. *trade treaty*).

Keistina ir daugiau terminų, pvz., *pelnas akcijai* (*P/E*) (= *akcijos kainos ir pelno santykis*) (žr. LBTB, ETŽ 1994: 102, dar plg. angl. *price earnings ratio*)¹². Santrumpą, matyt, reikėtų pateikti kaip galimą prireikus vartoti sinonimiškai, be to, reikėtų, kad ji būtų lietuviška. Įdomu, kad šioje sveltainėje galima rasti net tris termino *pelnas akcijai* straipsnius, kuriuose tas pats dalykas apibrėžiamas taip pat tris kartus: vienur apibrėžiama lietuviška santrumpa (4 pav.), kitur tais pačiais žodžiais – lietuviškas terminas (5 pav.), trečiur – angliška santrumpa (6 pav.). Tokių pavyzdžių – ne vienas.

¹¹ Duomenų bazėje nėra termino *laikinasis darbuotojas*.

¹² *Aiškinamajame ekonomikos anglų–lietuvių kalbų žodyne* yra terminas *kainos ir uždarbio santykis* (AEŽ 2006: 500).

4 pav. Termino *pelnas akcijai* lietuviškos santrumpos straipsnis

P/A

P/E (angl. price per share, liet. pelnas akcijai) - šio rodiklio reikšmė gaunama pelno/nuostolio ataskaitoje nurodytą pelną dalinant iš paprastųjų vardinių akcijų skaičiaus.

5 pav. Termino *pelnas akcijai* straipsnis

Pelnas akcijai (P/E)

Pelnas akcijai (P/E) (angl. Price to Earnings ratio, liet. Kainos ir Pelno santykis) – šio rodiklio reikšmė gaunama pelno/nuostolio ataskaitoje nurodytą pelną dalinant iš paprastųjų vardinių akcijų skaičiaus.

6 pav. Termino *pelnas akcijai* angliškos santrumpos straipsnis

P/E

PE (angl. price to earnings multiple) – tai akcijos kainos ir pelno santykis. Rodiklio reikšmė skaičiuojama akcijos rinkos kainą dalinant iš pelno vienai akcijai. Skaičiuojant gali būti naudojamas arba naujų finansinių ataskaitų arba prognozuojamo pelno akcijai rodiklis.

Kaip pastebėta, žodyne pateikiamos santrumpos dažniausiai yra padarytos iš angliškų atitikmenų, pvz.: *REPO*, plg. angl. *repurchase agreement*. Terminų banke, R. Vainienės *Ekonomikos terminų žodyne*, kaip jau minėta anksčiau, randame *atpirkimo sandoris*, santrumpos nėra. Svetainėje yra dar vienas straipsnis: *atpirkimo (repo) sandoris*. Matyt, abu straipsnius būtų galima sujungti ir palikti tik vieną, taip pat reikėtų aiškiai apibrėžti terminą *atpirkimo sandoris*.

Atidžiau patyrinėjus elektroninį žodyną, matyti, kad jo rengėjams neaiškumų kėlė sinonimų pateikimas. Reikėtų nepamiršti, kad vienam terminui – viena apibrėžtis, todėl netikslinga sinonimų apibrėžčių kartoti. Pakaktų pagrindinio termino straipsnyje pateikti apibrėžtį ir susieti jį su sinoniminiu terminu, o sinoniminio termino, t. y. nuorodiniame, straipsnyje reikėtų pateikti tik nuorodą į pagrindinį terminą. Plg.:

Debitorius

Debitorius (skolininkas) – fizinis ar juridinis asmuo, skolingas kitam fiziniam ar juridiniam asmeniui, arba, pvz., vekselio išdavėjas.

Skolininkas

Fizinis ar juridinis asmuo, skolingas kitam fiziniam ar juridiniam asmeniui.

Tokių sinoniminių terminų pateikimo pavyzdžių šiame elektroniniame terminų žodyne apstu. Be viso to, reikėtų vengti sinonimus pateikti skliaustuose, pvz.: *komandinė (pasitikėjimo) ūkinė bendrija* (= *komandinė ūkinė bendrija*) (žr. TB; terminas *pasitikėjimo ūkinė bendrija* galėtų būti pateikiamas kaip sinonimas), *pakaitalai (substitutai)* (= *pakaitalas*) (žr. angl. *substitute*, ATŽ 2006: 601), dar žr. *papildomas darbas (užsiėmimas)*, *parodomasis (prestižinis) vartojimas*, *valandinis atlygis (valandinis atlyginimas)*, *realus darbo užmokestis (tikrasis darbo užmokestis)* ir kt.

E-terminai.lt randame terminus *nusidėvėjimas* ir *amortizacija*. Pastarasis terminas pateikiamas kaip atskiras straipsnis, o prie *nusidėvėjimo* skliaustuose randame *amortizaciją*: *nusidėvėjimas (amortizacija)*, *nusidėvėjimas (amortizacija) pagal finansinę atskaitomybę*, *nusidėvėjimas (amortizacija) pagal mokestinę atskaitomybę*. Kalbininkas J. Klimavičius prieš daugiau nei dešimt metų rašė, kad „išmestinas kvailos mados žodis *nusidėvėjimas*, šurkščiai pažeidžiantis sistemą – juk čia niekas nėra *dėvima*“ (Klimavičius 2006: 205). Iki pat šiol ekonomistai šiuos du žodžius – lietuvišką *nusidėvėjimas* ir tarptautinį *amortizacija* – vartoja arba sinonimiškai, arba kaip šiek tiek skirtingus dalykus reiškiančius terminus. Nors, kaip rašo Angelė Kaulakienė, tarptautinių ir lietuviškų terminų sinonimiją galima laikyti pagrįsta ir neišvengiama (Kaulakienė 2009: 182), tačiau akivaizdu, kad ji normintina. Terminų banke kaip vartotinus rasime abu terminus.

Dar vienas pavyzdys – tarptautinis terminas *stagnacija* ir lietuviškas jo atitikmuo *sąstingis*. Abu pateikiami ir apibrėžiami žodyne:

Sąstingis

Tam tikro proceso, veiklos, vystymosi sustojimas.

Stagnacija

Ekonominė situacija, pasižyminti ilgai besitęsiančia depresija, sąstingiu gamyboje, prekyboje, investicijose (= gamybos, prekybos, investicijų sąstingiu), dideliu nedarbu.

Europos terminų žodyne *Eurovoc* randame terminą su dėmeniu *sąstingis*, pvz., *ekonomikos sąstingis*. Kituose šaltiniuose vartoseną įvairuoja. Akivaizdu, kad tarptautiniu žodžiu ir lietuvišku jo atitikmeniu įvardijami skirtingi dalykai.

Netikslinga šalia lietuviško termino skliaustuose pateikti jo anglišką atitikmenį, pvz., *užsakomosios paslaugos (outsourcing)*:

Dalinis įmonės veiklos perdavimas išorinei organizacijai.

Užsakomosios paslaugos įprastai sudaromos siekiant sumažinti išlaidas arba sutelkti įmonės darbą ties pagrindine veikla (= pagrindinei veiklai).

Valstybinės lietuvių kalbos komisijos Terminologijos pakomisė yra pritarusi terminui *veiklos ranga* (pagal įmonės ir paslaugų teikėjo susitarimą vykdoma veikla, kurią, jei to susitarimo nebūtų, vykdytų pati įmonė). Terminas *užsakomosios paslaugos*, specialistų nuomone, netikslus dalykiškai.

Dar vienas panašus pavyzdys *įmonės perkėlimas (ofšoringas)*, kai šalia jau vartojamo lietuviško termino skliaustuose pateikiama nevertotina anglybė, plg. *offshoring*. Tokių pavyzdžių žodyne taip pat ne vienas.

Iki pat šiol diskusijų kyla dėl termino *kaštai* vartosenos. Nors normamuosiuose darbuose jis vertinamas neigiamai, tačiau įvairiuose ekonomikos tekstuose jis vartojamas gana plačiai. Randame šį terminą ir kalbamame žodyne:

Kaštai

(Angl. *costs*) *Įmonės produkcijos gamybai sunaudotų išteklių piniginė suma.*

Bendresne prasme kaštai suprantami kaip bet kokios sąnaudos, būtinos tikslui pasiekti.

Yra ir rūšinių terminų su dėmeniu *kaštai*: *alternatyvieji kaštai, bendrieji kaštai, ekonominiai kaštai, eksplcitiniai (tiesioginiai, buhalteriniai) kaštai, implicitiniai kaštai, išoriniai (šalutiniai) kaštai, kintamieji kaštai, netiesioginiai kaštai, pagrindiniai kaštai, pastovieji kaštai, ribiniai kaštai, vidiniai kaštai, visuomeniniai kaštai, socialiniai (visuomeniniai) kaštai* ir kt.

Kad dėl termino *kaštai* nesutaria ekonomistai ir kalbininkai, yra pastebėjusi Zofija Babickienė (Babickienė 2012: 55). Ramunė Vaskelaitė straipsnyje „Kaštai – vengtina svetimybė ar ekonomikos teorijos neišvengiamybė?“ rašo: „*Kaštų* kaip ekonomikos termino klausimas buvo iškeltas 2013 m. birželio 7 d. Europos Sąjungos ir Lietuvos institucijų ir įstaigų terminologijos forumo surengtoje trečiojoje konferencijoje“ (Vaskelaitė 2013: 266). Kalbininkė teigia, kad žodis *kaštai*, „imtas taisyti beveik prieš keturiasdešimt metų, iš vartosenos nesitraukia“ (ten pat). Jos manymu, „vienas iš žodžių *kaštai* ekonomikos teorijoje palaikančių veiksmų – siekis pateikti bendrą kaštų klasifikacijos schemą, o tokiam siekiui įtakos turi anglų kalba kuriamą ekonomikos teorija ir sąvokų išdėstymas anglų kalboje. Tai patvirtina iš anglų kalbos verčiami ar atsižvelgiant į anglišką ekonomikos srities terminiją sudaromi ekonomikos terminų žodynai“ (Vaskelaitė 2013: 303).

Valstybinės lietuvių kalbos komisijos 2013 m. gruodžio 19 d. posėdyje nutarta, kad žodis *kaštai* gali būti vartojamas kaip ekonomikos ir valdymo apskaitos terminas. Taigi, reikėtų patikslinti žodyne pateikiamą apibrėžtį. Atkreiptinas dėmesys, kad kalbant apie buhalteriją, buhalterinę apskaitą

vartotini įprasti terminai *sąnaudos, išlaidos, lėšos ar savikaina*. Žodis *kaštai* nevertotinas „kainos“ reikšme. Be termino *kaštai*, žodyne yra ir terminų *sąnaudos, išlaidos, lėšos, savikaina, kaina* straipsniai. Palyginus visų jų apibrėžtis, matyti, kad kai kurių jų semantinis turinys labai panašus.

Ekonomistai, kaip ir kitų sričių specialistai, retkarčiais specialioms ekonomikos sąvokoms įvardyti vartoja ir metaforinius terminus. Išsiskiria gyvūnus įvardijantys terminai, pvz.: *buliai* (plg. angl. *bulls*), *meškos* (plg. angl. *bears*), taip pat *bulių rinka, meškų rinka*. Jau minėtame R. Vainienės *Ekonomikos terminų žodyne* yra terminai *lokys, lokių rinka*, tačiau Dalios Gulbinskienės *Anglų–lietuvių kalbų ekonomikos terminų žodynyje* angliškas terminas *bull* aiškinamas kaip **makleris**, kuris perka vertybinius popierius, nes tikisi, kad kainos kils (Gulbinskienė 2013: 9). Aiškinamajame ekonomikos anglų–lietuvių kalbų žodyne terminas *buliai* rašomas kabutėse (AEŽ 2006: 81), taip pat rašomas ir terminas *lovakiai* (AEŽ 2006: 63). Aišku viena, kad tokius metaforinius terminus apibrėžti reikėtų aiškiai, kad nespecialistams nereikėtų aiškintis, pvz., kas yra įvardijama terminu **bulius**. Terminu *bulių rinka* straipsnyje randame tokią informaciją:

Bulius – terminas, vartojamas apibūdinant biržos agentą, kuris tikisi, kad vertybinių popierių kainos augs, ir todėl superka juos norėdamas vėliau parduoti aukštesnėmis kainomis.

Biržos agentas, kuris negali parduoti anksčiau pirktų vertybinių popierių aukštesnėmis kainomis, vadinamas pavargusiu (išsikvėpusiu) buliumi.

Į paieškos laukelį įrašę žodį *buliai* sužinome, kad tai *investuotojai, kurie mano, kad akcijų ir obligacijų kainos turėtų kilti (=,.) ir todėl jas perka, tikėdamiesi parduoti aukštesne kaina. Apskritai, jei kainos kyla, vertybinių popierių rinka taip pat gali būti apibūdinama kaip bulių rinka. Spekuliuotojai, manantys, kad akcijų kaina kris (=,.) vadinamilovakiais (=,.) arba meškomis.*

Palyginkime, kaip aiškinama, kas yra *meškos*:

Meškos (angl. *bears*) – tai investuotojai, kurie tikisi vertybinių popierių vertės sumažėjimo (=,.) ir todėl jas parduoda, vildamiesi, kad vėliau jas galės nusipirkti pigiau. „Apsaugotas lokys“ yra tas brokeris, kuris parduoda turimus vertybinius (= vertybinius) popierius. Vertybinių popierių pardavimas jų neturint vadinamas deficitiniu pardavimu. Deficitiniai pardavimai yra būdingi bulių rinkai. Priešingų lūkesčių spekuliuotojas vadinamas „buliumi“.

Perskaičius taip ir lieka neaišku, ar ekonomistai, vartodami metaforinį terminą *bulius*, kalba apie biržos agentą ar apie investuotoją, spekuliuotoją. Akivaizdu viena, kad tokių terminų atsiradimo priežastis – vertimas

iš kitos kalbos, neieškant patogesnio ir suprantamesnio įvardijimo, neieškant atitikmens, tiesiog asmenims suteikiant gyvūno savybes.

Aptariamame elektroniniame terminų žodyne yra ir daugiau profesinio žargono pavyzdžių, pvz.: *susimokėk sau, savas žmogus, langų valymas, žvakės* ir kt. Norėtuši atkreipti dėmesį, kad profesinio žargono terminų žodyne neturėtų būti, pvz.:

Susimokėk Sau (= *Susimokėk sau*)

Dažnai naudojama frazė literatūroje (= Dažnai literatūroje vartojama frazė) apie asmeninius finansus. Ja norima pasakyti, kad dalį savo pajamų reikia paskirti (–pervesti (?)) į taupymo/investavimo (= taupymo arba investavimo) sąskaitą.

Paprastai termino apibrėžtis yra rašoma pagal tam tikras taisykles: ji turi atskleisti esminius sąvokos požymius, svarbiausias ypatybes, taip pat sisteminius santykius. Deja, dauguma svetainės *e-terminai.lt* antraštinių terminų neturi mokslinės apibrėžties. Apibrėžtyse neturi būti loginio rato, arba tautologijos, pvz., terminas **ataskaita** apibrėžiamas žodžiu *ataskaita: Finansinė organizacijos ar individo ataskaita, parengta pagal įregistruotų finansinių pervedimų sistemą. <...>*. Terminas **įėjimas į rinką** apibrėžiamas taip: *Naujos firmos įėjimas į rinką <...>*. Kaip matyti iš apibrėžties, keisti reikia arba terminą, arba jo apibrėžtį.

Keistai apibrėžiamas terminas **valiutos zonos**: *Šalių valiutinės grupuotės, koordinuojančios užsienio valiutos politiką. Pagrindinės valiutos zonos: dolerio, sterlingo ir euro. Taip ir neaišku, kas tos valiutinės grupuotės.*

Štai kitas terminas **ilgalaikės skolos** apibrėžiamas taip pat neįprastai: *Bankų ir kitos paskolos, kurių trukmė yra ilgesnė nei vieni metai. Kaip matyti, apibrėžtyje kalbama apie paskolas, nors reikėtų apibrėžti, kas yra skola. Bronislovo Martinkaus, Broniaus Neverausko ir kt. Aiškinamajame įmonės vadybos terminų žodyne randame tokią apibrėžtį: Skolos, išmokamos per ilgesnį nei vieneri metai laiką, pvz., ipoteka.*

Atkreiptinas dėmesys, kad vienodi rūšiniai terminai turėtų būti apibrėžiami vienodai. Palyginkime: **obligacija** – *vertybinis popierius, kurio savininkas įsipareigoja periodiškai mokėti nustatyto dydžio palūkanas, o atėjus nustatytai datai – grąžinti už obligacijas sumokėtus pinigus (išpirkti obligaciją); vienkartinio padengimo obligacija* – *vienkartinis skolos grąžinimas, pasibaigus jos trukmei t.y. (= t. y.) atvirkščias periodiniams grąžinimams; neapdraustosios obligacijos* – *tipinės daugelio kompanijų leidžiamos obligacijos (=,) už kurias mokamos nustatytos palūkanos, o pasibaigus terminui, (= terminui,) jos išperkamos; garantuotoji obligacija* – *obligacija, kurios*

emitentas yra viena akcinė bendrovė, o jos išpirkimą ir (arba) palūkanas garantuoja kita akcinė bendrovė. Šiuo atveju rūšinius terminus patogiausia būtų apibrėžti žodžiu *obligacija*.

Apibrėžtyse gausu žodyno, sintaksės, gramatikos, stiliaus, rašybos, skyrybos, korektūros ir kitokių klaidų. Labiausiai kliūva nelietuviška rašyba, pvz., liet. *Paskutinis Gautas Pirmas Parduotas* (= *paskutinis gautas, pirmas parduotas* (žr. *LIFO metodas*¹³, plg. angl. *Last In, First Out*), liet. *Kainos ir Pelno* (= *kainos ir pelno*) *santykis* (žr. *pelnas akcijai*), *Susimokėk Sau* (= *susimokėk sau*), *Didžiojo Kvailio Teorija* (= *Didžiojo kvailio teorija*), *pirkti-ir-laikyti principas* (= „pirkti ir laikyti“ principas) (žr. *pasyvus valdymas*) ir kt. Netaisyklingai vartojami linksniai, pvz., vietininkas: *To pasekoje* (= *Dėl to didelės pinigų sumos investuojamos į medžiagas ar produktus, tačiau tenka laukti šių pinigų sugrįžtant* (žr. *overtreidingas*). Kai kur reikia naudininško, pvz.: *Bendrojo kainų lygio indeksas, naudojamas apskaičiuoti realųjį bendrąjį nacionalinį produktą* (= *naudojamas realiajam bendrajam nacionaliniam produktui apskaičiuoti*) (žr. *defliatorius*).

Apibrėžtyse vartojama netikslių terminų, pvz.: *barteriniai* (= *natūriniai*) *mainai* (žr. *barteris*), *natūralūs* (= *natūriniai*) *mainai* (žr. *barteris*), *įrengimai* (= *įranga, įrenginiai*) (žr. *bendra įmonė, sąnaudos*), *užbiržiniai sandoriai* (= *nebiržinis sandoris, žr. OTC*), *kontraktiniai* (= *sutartiniai*) *ryšiai tarp firmų* (žr. *bendra įmonė* straipsnį), *ekonominė* (= *ekonomikos*) *terminologija* (– *terminija*) (žr. *bendra įmonė* straipsnį), *sąskaita-faktūra* (= *sąskaita faktūra*) (žr. *pridėtinės vertės mokestis (PVM)*) ir kt. Per skubėjimą ar per neapsižiūrėjimą painiojami žodžiai *kompanija* ir *kampanija*: *Šiuo metu daugelis bankų organizuoja savo lizingo kompanijas* (= *kampanijas*) *ir išnuomoja įrenginius toms firmoms, kurios negali jų nusipirkti* (žr. *arenda*).

Be šių, būtų galima pasakyti dar tikrai ne vieną pastabą apie svetainėje *e-terminai.lt* pateikiamus terminus. Aišku viena, kad šis elektroninis ekonomikos terminų išteklius turėtų būti ne tik abėcėliškai pateiktų terminų sąrašas su apibrėžtimis. Norėtusi, kad būtų pratarmė ar įvadas, taip pat žodyno sandaros aprašas, paaiškinti sutrumpinimai, nurodyti naudoti šaltiniai, vartojami taisyklingi rašybos ir skyrybos ženklai (deja, kaip matyti, lietuviškų kabučių, brūkšnio ir brūkšnelio rašymas kelia nemažai sunkumų). Nesunku terminus sukirčiuoti – techninės galimybės šiandien tai leidžia.

¹³ R. Vainienės žodyne rašoma kiek kitaip: LIFO (angl. *last in, first out* – paskutinis į, pirmas iš) – „atsargų apskaitos metodas, kuriuo vadovaujantis sąnaudoms pirmiausia priskiriamos tos žaliavos ir medžiagos, kurios buvo įsigytos vėliausiai“ (Vainienė 2005: 157).

Norisi manyti, kad šis projektas kada nors bus sutvarkytas ir svetainė taps naudinga, išsami, norminė. Į pagalbą visada galima pasikviesti terminologą ir ekonomikos srities specialistą, viliantis, kad būtų įgyvendintas vienas iš elektroninio terminų žodyno tikslų – patenkinti sparčiai besikeičiančius visuomenės poreikius. Deja, kol kas sudarytojų misija „išreikšti ekonomikos terminus lengvai suprantama kalba“ lieka tik misija.

LITERATŪRA

- AEŽ 2006: *Aiškinamasis ekonomikos anglų–lietuvių kalbų žodynas*. Sudarė Dawid W. Pearce, Vilnius: TEV.
- Babickienė Z. 2012: Ekonomikos terminų gramatinių ir leksinių variantų sklaida: norma ir realybė. – *Specialybės kalba: gramatika ir logika. Mokslinių straipsnių rinkinys*, Vilnius: Mykolo Romerio universiteto leidykla, 51–64.
- Bitinaitė V. 2008: *Mokomasis anglų–lietuvių kalbų teisės terminų žodynas*. 3-iasis patais. ir papild. leid., Vilnius: Eugrimas.
- EKŽ 1994, 1997: *Ekonomikos terminų žodynas*, Vilnius: UAB „Baltijos biznis“.
- EKŽ 2008: Dagienė V., Grigas G., Jevsikova T. *Enciklopedinis kompiuterijos žodynas*. 2-asis papild. leid., Vilnius: TEV.
- ETS 1999: *Ekonomikos terminai ir sąvokos*, Vilnius: Vilniaus pedagoginis universitetas.
- Eurovoc – *Europos terminų žodynas*. Prieiga per internetą: www3.lrs.lt/pls/ev/ev.main.
- Gaivenytė J. 2000: Naujaisi lietuviški terminų žodynai. – *Terminologija* 7, 107–113.
- Gulbinskienė D. 2013: *Glossary of English–Lithuanian economic terms = Anglų–lietuvių kalbų ekonomikos terminų žodynelis* [e. išteklius], Vilnius: Lietuvos edukologijos universitetas.
- Kaulakienė A. 2009: *Lietuvių fizikos terminijos raida*, Vilnius: Technika.
- Klimavičius J. 2006: Rūta Vainienė. Ekonomikos terminų žodynas (recenzija). – *Terminologija* 13, 202–206.
- Laužikas R. 2008: Skaitmeninis ar elektroninis? – *Knygotyra* 51, 275–279.
- LBTB – *Lietuvos banko terminų bazė*. Prieiga per internetą: <http://www.rastija.lt/LBTB/>.
- MAR 2016: *Marketingas ar rinkodara*. Prieiga per internetą: <https://marketingovaldymas.lt/marketingas/marketingas-ar-rinkodara/> (paskelbta 2016-05-26, žiūrėta 2019-12-14).
- ŠETEŽ 1991: Auštrevičius P., Pupkevičius D., Treigienė D. *Šiuolaikinių ekonomikos terminų enciklopedinis žodynas lietuvių–anglų–vokiečių–rusų kalbomis*, Vilnius: Lietuvos laisvosios rinkos institutas, Lietuvos komersantas.
- TB – *Lietuvos Respublikos terminų bankas*. Prieiga per internetą: terminai.vlkk.lt/pls/tb/tb.search.
- Vainienė R. 2005: *Ekonomikos terminų žodynas*, Vilnius: Tyto alba.
- Vaskelaitė R. 2013: „Kaštai“ – vengtina svetimybė ar ekonomikos teorijos neišvengiamybė? – *Kalbos kultūra* 86, 265–308.

Gauta 2018-12-30

Aušra Rimkutė-Ganusauskienė
Lietuvių kalbos institutas
P. Vileišio g. 5, LT-10308 Vilnius
E. paštas ausra.ganusauskiene@lki.lt